

**20. Międzynarodowy Dzień Walki z Ubóstwem
pod patronatem Rzecznika Praw Obywatelskich**

17 października 2007 r.

**VII Konwencja Ruchu przeciw Bezradności
Społecznej**

*Edukacja przedszkolna dla dzieci ze środowisk
wymagających szczególnego wsparcia – perspektywy
samoorganizacji społeczeństwa obywatelskiego na
rzecz edukacji przedszkolnej*

Wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich

dr Janusza Kochanowskiego

Szanowni Państwo!

Witam serdecznie wszystkich uczestników VII Konwencji Ruchu przeciw Bezradności Społecznej – przedstawicieli organizacji obywatelskich, samorządu lokalnego, świata nauki.

Tegoroczna Konwencja ma wyjątkowy charakter – po raz pierwszy odbywa się w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem. Zbieżność celów ustanowienia tego Dnia i celów Ruchu przeciw Bezradności Społecznej jest oczywista.

Szanowni Państwo!

Każdego dnia w Polsce około 5 milionów osób musi stawać do osobistej walki z ubóstwem, a kolejne kilka milionów stara się zapewnić sobie i swoim rodzinom choćby minimum socjalne, czyli zaspokojenie podstawowych potrzeb. Wykluczenie społeczne, jakie dotyka te osoby warunkuje często także przyszłość ich dzieci, które mają znikomą szansę na wyrwanie się z zakłętego kręgu ubóstwa.

Bieda i ubóstwo dzieci musi budzić największy niepokój. Zjawisko to powinno mobilizować nie tylko ONZ na rzecz realizacji Milenijnych Celów, czy Unię Europejską do skuteczniejszej realizacji polityki integracji społecznej, nie tylko państwa i ich rządy, ale nas wszystkich. Potrzeba zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego w działania na rzecz dzieci ze środowisk wymagających szczególnego wsparcia!

Międzynarodowy Dzień Walki z Ubóstwem powinien nam przypomnieć o naszych zobowiązaniach do poprawy warunków życia ludzi żyjących w ubóstwie; powinien też mobilizować siły społeczne dla podjęcia różnorodnych inicjatyw.

Warto odnotować, że przebieg Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem był przedmiotem specjalnego raportu Sekretarza Generalnego ONZ w 2006 roku. Podkreślono w nim – po raz kolejny – znaczenie praw człowieka, jako istotnego instrumentu walki z ubóstwem, ale także wielką rolę w tym zakresie społeczeństwa obywatelskiego i jego organizacji. Sekretarz Generalny zauważył ponadto, iż wiele rządów nie odpowiedziało na apel dotyczący upowszechnienia idei Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem w ich krajach. Nie pozostajemy wobec tego wezwania obojętni!

W 2007 roku, po raz pierwszy w Polsce, dzięki inicjatywie wielu organizacji pozarządowych – w większości obywatelskich, ale także instytucji publicznych, które wspólnie utworzyły Komitet Organizacyjny obchodów Dnia Walki z Ubóstwem, dzień 17. października ma, jak sądzę, autentycznie ogólnonarodowy charakter. Dzięki pracom powołanego przy Rzeczniku Praw Obywatelskich Komitetu Organizacyjnego ma miejsce szeroko zakrojona akcja mobilizacji społecznej, której udokumentowaniem zajmuje się redakcja specjalnej strony internetowej. To, że tę stronę odwiedzone w stosunkowo krótkim czasie prawie 28 000 razy dowodzi, że problematyka przeciwdziałania ubóstwu budzi duże zainteresowanie.

Objęcie patronatem oraz przewodniczenie działaniom mającym na celu utworzenie społecznego ruchu zrzeszającego ludzi i organizacje działające na

rzecz przeciwdziałania ubóstwu jest logiczną konsekwencją misji Rzecznika Praw Obywatelskich.

Wynika także z programu, jaki staram się realizować w ramach tej instytucji. Przez misję Rzecznika Praw Obywatelskich rozumiem bowiem inspirowanie i wspieranie wszelkich działań umożliwiających w praktyce realizację praw człowieka i praw obywatelskich.

Oznacza to przede wszystkim przyczynianie się do zapewnienia sprawiedliwego udziału wszystkich obywateli w życiu społecznym, politycznym, kulturalnym i ekonomicznym.

Niestety, ubóstwo, wykluczenie społeczne, rosnące nierówności społeczne, stanowią najpoważniejsze zagrożenie realizacji zasady tego „sprawiedliwego udziału”.

Jest rolą Rzecznika Praw Obywatelskich podejmowanie działań, które będą stanowiły odpowiedź na najważniejsze problemy społeczne. Wśród nich na wyróżnienie zasługuje realizacja praw w zakresie równych szans dla wszystkich w uzyskaniu możliwie najwyższego wykształcenia.

Niech mi wolno będzie zwrócić Państwa uwagę na opublikowany w bieżącym roku raport ekspertów – Hugh Frazera i Erica Marliera – dotyczący walki z ubóstwem dzieci w Unii Europejskiej.

Z opracowania tego wynika, że zjawisko ubóstwa dzieci występuje we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Badacze Ci wskazują, iż dla wyeliminowania tego problemu realizowane są dwa podstawowe kierunki działań: zwiększenie dostępu rodziców do

ryнку pracy oraz zapobieganie deficytom edukacyjnym.

Uzyskanie dobrego wykształcenia i odpowiednich kwalifikacji zawodowych stanowi bowiem formę zabezpieczenia przed społeczną degradacją i materialną deprawacją.

Troskę budzić musi fakt, że w naszym kraju aż 29 % dzieci, w wieku do 17 roku życia, jest zagrożonych ubóstwem. Faktycznie oznacza to, że większość z nich żyje na granicy albo nawet poniżej granicy minimum egzystencji. Dla tych dzieci musi zostać stworzony system intensywnego wsparcia, zwłaszcza tam, gdzie rodzice z jakichkolwiek powodów nie są w stanie zapewnić im właściwych warunków do nauki oraz rozwoju ich osobowości.

Odpowiedzialność w tym zakresie ciąży przede wszystkim na organach władzy publicznej we współpracy ze społeczeństwem obywatelskim

Pozwolę sobie wyrazić nadzieję, że podczas Konwencji uda się wypracować zręby programu działań organizacji obywatelskich i samorządowych, środowisk naukowych i eksperckich, którego celem będzie skuteczne edukacyjne wpieranie dzieci, stwarzające im szansę na pełną realizację ich intelektualnego, kulturowego i społecznego kapitału.

„Dużo robimy osobno, zrobmy jeszcze więcej wspólnie” – tak brzmi hasło tegorocznej kampanii związanej z obchodami 20. Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem.

Na zakończenie chciałbym gorąco podziękować tym wszystkim, którzy swoim zaangażowaniem przyczynili się do przygotowania obchodów Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem, w tym

zwłaszcza Konwencji Ruchu przeciw Bezradności Społecznej, której otwarcie uroczyście ogłaszam. Życzę interesujących i inspirujących wystąpień oraz konstruktywnej dyskusji, której wyniki powinny zarysować perspektywy dalszych działań.